

بررسی عوامل و موانع مؤثر بر توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا و ارائه راهکارهای مناسب در پسا کرونا

مهرعلی همتی نژاد طولی^۱

حسین براخاص^۲

لیلا بیرامی جغناب^۳

طوبی بیگ محمدی^۴

مژگان صالحی پور^۵

10.22034/ssys.2024.3264.3385

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۰۳/۱۲

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۳/۰۶/۲۷

هدف از پژوهش حاضر، بررسی عوامل و موانع مؤثر بر توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا و ارائه راهکارهای مناسب در پسا کرونا بود. روش تحقیق از نوع کیفی مبتنی بر تحلیل مضمون انتخاب شد. جامعه آماری پژوهش شامل دو بخش منابع انسانی و منابع اطلاعاتی بود. مصاحبه‌شوندگان و منبع اطلاعاتی، به صورت هدفمند و بر مبنای رسیدن به اشباع نظری (۱۶ نفر) انتخاب شدند. جهت تحلیل یافته‌ها از روش کدگذاری مفهومی سه مرحله‌ای استفاده شد. چارچوب مفهومی نهایی در بخش عوامل: ۶۶ مولفه و ۹ بعد؛ در بخش موانع: ۱۳۸ مولفه و ۱۱ بعد و در بخش راهکارها: ۷۷ مولفه و ۷ بعد بود. نتایج یافته‌ها نشان داد که عوامل شامل ساختاری و مدیریتی، مالی و اقتصادی، تفریحی و ورزشی، شناختی و ارزشی، خلاقیت و نوآوری، تسهیلات و خدمات‌رسانی، امکانات و تجهیزات، علمی و آموزشی و اطلاعاتی و رسانه‌ای بودند. موانع شامل مانع ساختاری و مدیریتی، فردی و شخصی، روان‌شناختی، خانوادگی، رفاهی و زیست‌محیطی، قابلیت دسترسی، امکاناتی و اقتصادی، زیرساختی، فرهنگی، اجتماعی و اطلاع‌رسانی و علمی و آموزشی بودند که بر اساس این عوامل و موانع، راهکارهایی برای توسعه ورزش همگانی در پسا کرونا ارائه گردید. بر اساس یافته‌های پژوهش می‌توان گفت در حوزه ورزش همگانی، وضعیت ورزش همگانی در این شرایط نیازمند توجه به بخش‌ها و بر طرف کردن موانع آن از طریق حوزه‌هایی همچون تأسیس اماکن ورزشی جدید و نیز تجهیز و تعمیر اماکن ورزشی موجود است.

واژگان کلیدی: ورزش همگانی، ویروس کرونا، توسعه ورزش و فدراسیون ورزش همگانی.

^۱ استاد، مدیریت ورزشی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران

^۲ دکترای مدیریت ورزشی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران

^۳ دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران (نویسنده مسئول)

E-mail: Leila.beirami@yahoo.com

^۴ دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران

^۵ استادیار، مدیریت ورزشی، دانشگاه ایلام، ایلام، ایران

مقدمه

در سال ۲۰۲۰، سازمان بهداشت جهانی (WHO) کوید-۱۹ را به عنوان یک بیماری همه گیر جهانی اعلام کرد (هوکنمن و همکاران^۱، ۲۰۲۴). با ظهور بیماری کرونا در سراسر جهان، به منظور مهار انتشار ویروس کوید-۱۹، دولت ها محدودیت هایی را در فعالیت های فضای باز یا حتی قرنطینه جمعی برای مردم اعمال کردند (پاسکارلا^۲ و همکاران، ۲۰۲۰). اعمال سیاست هایی چون فاصله گذاری اجتماعی و تعطیلی مراکز تجمع و تعامل افراد مانند پارک ها، کافه ها، زیارتگاه ها، مدارس، دانشگاه ها، باشگاه ها و مانند آنها، پیامدهای اجتماعی خاصی را به دنبال خواهد داشت که تأثیر آن بر گروه های اجتماعی- اقتصادی متفاوت خواهد بود (ایمانی جاجرمی، ۱۳۹۹). تعطیلی مدارس و دانشگاه ها موجب جدا شدن میلیون ها کودک، نوجوان و جوان از فعالیت های آموزشی و اجتماعی برای مدت طولانی خواهد بود که بعداً ممکن است جبران آن به آسانی ممکن نباشد (نقوی، ۱۴۰۱). همچنین این فاصله اجتماعی و انزوا در خانه می تواند منجر به تغذیه نامناسب، کیفیت پایین خواب، کاهش سطح فعالیت بدنی و عادات کم تحرکی با پیامدهای منفی مختلف مانند افزایش چربی بدن و کاهش توده عضلانی شود (دی استفانو و همکاران^۳، ۲۰۲۱)، تغییراتی در پارامترهای متابولیک و چاقی ایجاد کند و منجر به افزایش خطر حوادث قلبی-عروقی (چاقی و کم تحرکی دو عامل اساسی در شروع آسیب های مهم از جمله بیماری های قلبی عروقی و بیماری های تنفسی، استرس و اضطراب و اختلالات استرس پس از سانحه و علائم افسردگی گردد (فورنلی و همکاران^۴، ۲۰۲۱). وجود فشار روانی ناشی از دوره قرنطینه باعث افزایش مشکلات رفتاری از جمله کاهش فعالیت بدنی و افزایش رفتارهای بی تحرک شده است (نعیمی کیا و غلامی، ۱۳۹۹). با شیوع بیماری کوید-۱۹، ورزش و فعالیت های بدنی نیز تحت تأثیر قرار گرفتند و واکنش کشورهای مختلف به این پدیده متفاوت بود. چین به عنوان خاستگاه این بیماری، نخستین کشور بود که اقداماتی در این زمینه انجام داد و تمامی بازی های لیگ داخلی خود را در دو هفته اول شیوع، بدون تماشاگر برگزار کرد و سپس همه بازی ها لغو شد و تقویم مسابقات باشگاه های چین به طور کامل به حالت تعلیق درآمد (محسنی فر و همکاران، ۱۳۹۹). پس از آن، کشورهای ژاپن، کره جنوبی، تایلند و فیلیپین نیز تصمیم به لغو یا تعویق بازی ها یا برگزاری رقابت ها بدون تماشاگر گرفتند. همچنین، با شدت گرفتن بیماری کوید-۱۹، کمیته بین المللی المپیک و پارالمپیک اعلام کرد که تمامی بازی ها و مسابقات المپیک و پارالمپیک ۲۰۲۰ به تابستان ۲۰۲۱ موکول گردید (سایت کمیته بین المللی المپیک، ۲۰۲۰). در سوئد برخلاف بسیاری از کشورها، فعالیت های ورزشی در فضای باز در صورتی که «ایمن» انجام می شدند، مجاز به ادامه و حتی تبلیغ بودند- یعنی تا زمانی که توصیه های آژانس سلامت ملی نقض نشده بود (هدنبورگ و همکاران،

¹ Hoekman et al.

² Pascarella

³ Di Stefano et al.

⁴ Fornili et al.

بررسی عوامل و موانع موثر بر توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا و ارائه راهکارهای مناسب در پسا کرونا

۲۰۲۴). بدین ترتیب، فعالیت‌های ورزشی به شدت تحت تأثیر قرار گرفت و افراد بسیاری از شرکت در آنها بازماندند (دالولیو و همکاران^۱، ۲۰۲۲). به‌طور مداوم گزارش شده است مشکلات اقتصادی ناشی از کوید-۱۹ مانع از بازگشت بسیاری از افراد به ورزش شده است. تحقیقات نشان می‌دهد که پس از محدودیت‌های کرونا، برخی افراد به ویژه کودکان، عادات بی‌حرکی خود را حفظ کرده‌اند. با اینکه تعداد کلی شرکت‌کنندگان در ورزش در سال ۲۰۲۱ مشابه دوران قبل از کرونا بوده، اما زنان نسبت به مردان کمتر به فعالیت‌های ورزشی بازگشته‌اند (استالی و همکاران^۲، ۲۰۲۴). درک نحوه بازگشت افراد، خانواده‌ها و جوامع به ورزش و فعالیت‌بدنی پس از برداشته شدن محدودیت‌های کرونا، به دلیل تأثیرات سنگینی که این محدودیت‌ها بر سلامت و رفاه افراد داشته، چالش‌برانگیز است (الیوت و همکاران^۳، ۲۰۲۳).

ورزش همگانی نقش بسزایی در حفظ سلامت، تاب‌آوری و تقویت روحیه جوامع به‌ویژه در دوران بحران‌هایی نظیر همه‌گیری کوید-۱۹ و دوران پس از آن دارد (استالی و همکاران، ۲۰۲۴). در دوران همه‌گیری کوید-۱۹، کشورهای مختلف با اتخاذ راهبردهای متنوع تلاش کردند تا مشارکت در ورزش‌های همگانی را افزایش دهند و موانع موجود را برطرف کنند. برای نمونه در کره جنوبی، با افزایش نگرانی‌ها از عفونت در فضاهای بسته، تمایل به فعالیت‌های ورزشی در فضای باز مانند پیاده‌روی و دوچرخه‌سواری افزایش یافت و ایجاد اعتماد در سیاست‌های ورزشی، رضایت عمومی را تقویت کرد (کیم و همکاران^۴، ۲۰۲۳؛ لی و همکاران^۵، ۲۰۲۲). در کانادا، تمرکز بر سلامت روان از طریق مشارکت در فعالیت‌های فوق‌برنامه و ورزش به بهبود سلامت روان کودکان و جوانان و کاهش اضطراب و افسردگی کمک کرد (لافورژ-ماکنزی و همکاران^۶، ۲۰۲۲). در ایالات متحده، از سرگیری فعالیت‌های ورزشی منجر به بهبود نسبی سطح سلامت جسمی و روانی در بین ورزشکاران نوجوان شد (مک‌گوین و همکاران^۷، ۲۰۲۲). در آلمان و اتریش، ورزش‌های فضای باز مانند گلف محبوبیت بیشتری یافتند و به کاهش اثرات منفی روانی و اجتماعی ناشی از قرنطینه کمک کردند (جونگویرث و همکاران^۸، ۲۰۲۲). در بلژیک، فعالیت‌های ورزشی آنلاین نقش مهمی در حفظ فعالیت بدنی افراد ایفا کرد (تیبو و همکاران^۹، ۲۰۲۱) و در اندونزی، تعاملات اجتماعی از طریق فعالیت‌های ورزشی در فضای باز با تأکید بر اجتناب از ازدحام، مورد استقبال قرار گرفت (پراناتا^{۱۰}، ۲۰۲۰). همچنین، همه‌گیری

¹ Dallolio et al.

² Staley et al.

³ Elliott et al.

⁴ Kim et al.

⁵ Lee et al.

⁶ LaForge-MacKenzie et al.

⁷ McGuine et al.

⁸ Jungwirth et al.

⁹ Thibaut et al.

¹⁰ Pranata

اهمیت سرمایه‌گذاری در برنامه‌هایی برای افزایش فعالیت‌بدنی کودکان را نمایان ساخت (واتسون و کونتز^۱، ۲۰۲۰). علاوه بر این، دورکاری فرصت‌های بیشتری برای مشارکت در ورزش به‌ویژه برای افراد با سواد کمتر و اقشار محروم اقتصادی ایجاد کرد (گروین و همکاران^۲، ۲۰۲۲).

در کشورهای پیشرفته و صنعتی، توجه به فعالیت‌های بدنی که با هدف ارتقای شادابی، نشاط و سلامت جامعه اجرا می‌شوند، عمدتاً در قالب ورزش همگانی سازمان‌دهی شده است. نگرانی‌ها در مورد افزایش نرخ چاقی در میان جوانان و نیاز به حفظ تحرک و سلامتی در جمعیت‌های مسن‌تر، ورزش همگانی را به یکی از سیاست‌های کلیدی برای ارتقای رفاه و سلامت عمومی تبدیل کرده است (ایمی و همکاران^۳، ۲۰۲۴). این توجه به ورزش همگانی نه تنها به عنوان یک ابزار برای بهبود سلامت جسمانی، بلکه به عنوان یک راهکار اساسی برای بهبود کلی کیفیت زندگی جامعه تلقی می‌شود. گرچه مسائل مالی و عدم آگاهی از فوائد فعالیت‌بدنی به عنوان مهم‌ترین چالش‌های مرتبط با ورزش مطرح می‌شوند، راهکارهای فرهنگی و اقتصادی به عنوان کلیدی‌ترین راهبردها در این زمینه شناخته می‌شوند. بنابراین، لازم است سیاست‌هایی تدوین گردد که به افزایش آگاهی عمومی از فوائد ورزش و فعالیت بدنی کمک کند و تغییرات در سبک زندگی را به منظور افزایش مشارکت افراد در ورزش به عنوان یک فعالیت ارتقادهنده سلامت، ترویج نماید (شهریاری و همکاران، ۱۴۰۲). پیرامون موانع و عوامل موثر بر توسعه ورزش‌های همگانی نیز پژوهش‌هایی صورت گرفته است؛ از جمله پژوهش کاشانی و همکاران (۱۴۰۰) نشان داد که اصلاح ساختار نظام ورزشی و آموزش صحیح برای توسعه ورزش همگانی در دوران قرنطینه کووید-۱۹ ضروری است و این امر به بهبود سلامتی و کاهش مرگ و میر ناشی از کرونا کمک می‌کند. همچنین، گودرزی و موسوی (۱۴۰۰) چالش‌ها و فرصت‌های مدیریت ورزش ایران در دوران کووید-۱۹ را بررسی کردند. چالش‌ها شامل تهدید سلامت ورزشکاران و کاهش درآمد و فرصت‌ها شامل بهبود پایش سلامت و استفاده از فناوری برای آموزش تربیت‌بدنی بود. این تحقیقات نشان می‌دهند که کووید-۱۹ علاوه بر چالش‌ها، فرصت‌هایی نیز فراهم کرده است. آصفی و اسدی دستچردی (۱۳۹۵) نیز گزارش کردند که ۹ مانع سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی، شناختی، مالی، آموزشی، قانونی، اطلاعاتی، انسانی، فردی و زیرساختی در توسعه ورزش همگانی دانشگاه‌ها مؤثرند. عاشقی و همکاران (۱۴۰۱) ترغیب مشارکت اجتماعی به ورزش همگانی، اطلاع‌رسانی و افزایش فرهنگ ورزش همگانی همگی از طریق شبکه‌های اجتماعی به عنوان مهم‌ترین عوامل و مؤلفه‌های اطلاع‌رسانی، فرهنگ‌سازی و آموزش از مهم‌ترین نقش‌های رسانه در گرایش جامعه به ورزش همگانی بیان کردند. کاشانی و همکاران (۱۴۰۰)، اصلی‌ترین عوامل مؤثر بر توسعه فرهنگ ورزش همگانی در دوران قرنطینه را اصلاح ساختار نظام ورزشی یک کشور و آموزش صحیح در این عرصه بیان کردند. بابایی و همکاران

¹ Watson & Koontz

² Grubben et al.

³ Eime et al.

بررسی عوامل و موانع موثر بر توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا و ارائه راهکارهای مناسب در پساکرونا

(۱۳۹۷)، مهدی‌زاده و اندام (۱۳۹۳) و روزبهرانی و همکاران (۱۳۹۳) نیز گزارش کردند عوامل سازمانی و مدیریتی، محیطی، محدودیت زمانی، عدم حمایت اجتماعی، عوامل درون فردی و روان‌شناختی، سلامتی، امکانات و تسهیلات، عوامل اقتصادی، عوامل شخصی، زمان، کمبود اماکن و تجهیزات ورزشی و عدم توجه دیگر سازمان‌ها به ورزش همگانی مهم‌ترین موانع توسعه ورزش همگانی در کشور هستند. طبق پژوهش زادمهر و خدابخشی هفشجانی (۱۳۹۹) و شعبانی و خواجه (۱۳۹۶) احساس امنیت، حقوق شهروندی، حمایت اجتماعی، سرمایه فرهنگی و اجتماعی، سلامت جامعه، رسانه‌های جمعی، فضاهای طبیعی، توسعه هیئت‌های ورزش همگانی، اینترنت، دانش‌آموختگان رشته تربیت بدنی، تعالیم دینی و تأکید بر رایگان بودن ورزش از مهمترین عوامل اثرگذار بر توسعه ورزش همگانی کشور هستند. نتایج تحقیقات منتظر حجت و منصوری (۱۳۹۴) و قره و همکاران (۱۳۹۵) نیز نشان داد عوامل اقتصادی - اجتماعی، سیاسی - حقوقی، محیط زیست، محیط فرهنگی و محیط بین‌الملل، ویژگی‌های فردی و زیرساخت‌های فیزیکی و نهادی از عوامل موثر بر همگانی شدن ورزش در ایران است. سالاری اسکر (۱۳۹۴) و شهبازی و همکاران (۱۳۹۲) هم راهکارهای فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی، ساختار تشکیلاتی، آموزشی و رسانه، نیروی انسانی و زیرساخت‌ها را در زمینه پرداختن به ورزش همگانی ارائه دادند. استالی و همکاران (۲۰۲۴)، چالش‌های مرتبط با بازگشت به ورزش پس از تعطیلی کوید-۱۹ را به ترتیب از رتبه بالاتر به پایین، داوطلبان، فرهنگ باشگاه، پروتکل‌های بهداشتی، عضویت، وضعیت اقتصادی، تأسیسات، رقابت، دولت و نحوه مدیریت بیان کردند. ایمی و همکاران (۲۰۲۴) در نتایج پژوهش خود گزارش کردند که شرکت‌کنندگان در ورزش باشگاهی در سال ۲۰۲۰ در طول محدودیت‌های کوید-۱۹ مجبور به ترک ورزش شدند و کمتر از نیمی از آنها پس از محدودیت‌های کوید-۱۹ به ورزش بازگشته‌اند. توسلی و همکاران^۱ (۲۰۲۲) نشان دادند که با درگیر کردن افراد با فعالیت بدنی در پارک‌ها، طبیعت یا فضاهای سبز در واقع به‌عنوان یک راهبرد امیدوارکننده برای بهبود سلامت، تندرستی، کیفیت زندگی و رفاه شهروندان در محیط‌های شهری به خصوص زمانی که فعالیت بدنی داخل خانه مجاز نباشد مورد استفاده قرار گرفته است. موتز و همکاران^۲ (۲۰۲۱) مشخص نمودند که امروزه تجارب ایجاد شده از شیوع کرونا سبب گردیده است تا محیط‌های ورزشی سیستم‌های بهداشتی را به‌صورت جدی‌تر دنبال نمایند، اما نبود اطلاع‌رسانی در این زمینه سبب گردیده است تا نگرانی‌هایی ایجاد شود. پیلای و همکاران^۳ (۲۰۲۰) بیان کردند که شیوع ویروس کرونا، عواقب جسمی و روانی بسیار زیادی برای افراد ورزشکار دارد. از بین رفتن فرصت‌ها، شرایط مالی و سلامت روحی ورزشکاران به صنعت ورزش ضررهای جبران‌ناپذیری را وارد می‌کند. در نتیجه آموزش صحیح به افراد برای مواجهه با این شرایط را بسیار مهم دانستند. با توجه به نیازمندی‌ها و مشکلات عدیده موجود در ورزش همگانی اعم از تأمین زیرساخت‌ها، تأمین منابع

¹ Toselli et al.

² Mutz et al.

³ Pillay et al.

مالی، تأمین منابع انسانی، برنامه‌ریزی، هدف‌گذاری و سازماندهی، وسعت جغرافیایی کشور و پراکندگی مخاطبان ورزش همگانی- که تمامی افراد جامعه از کودک تا کهنسال را در بر می‌گیرد- راهبری ورزش همگانی به مسئله‌ای بغرنج تبدیل گردیده است (مؤیدی جاهد و همکاران، ۱۴۰۳). بنابراین دولت در توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا و پساکرونا به‌ویژه در ارتباط با دسترسی، استفاده، کیفیت و کمیت امکانات ورزشی و فضاهای عمومی (ورزشی) مسئولیت مهمی دارد (نانداکومار و همکاران^۱، ۲۰۲۰).

با توجه به اینکه تحرکی در جامعه ما در زمان همه‌گیری ویروس کرونا و پس از دوره قرنطینه خانگی ناشی از آن به یک مسئله مهم مبدل شده است. از سوی دیگر، به دلیل مشکلات اقتصادی درصد کمی از مردم به فعالیت بدنی منظم روزانه می‌پردازند. سازمان‌های متولی توسعه ورزش همگانی همچون فدراسیون ورزش‌های همگانی، معاونت ورزش همگانی وزارت ورزش و جوانان، شهرداری‌ها، وزارت علوم و وزارت آموزش و پرورش نتوانستند به اهداف خود دست یابند. بنابراین لازم است که همه نهادهای مرتبط با این زمینه در سطح جامعه با سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و عملیات مناسب در توسعه این سطح از ورزش مشارکت داشته باشند. لازمه برنامه‌ریزی جهت توسعه ورزش همگانی، بررسی عوامل و موانع توسعه ورزش همگانی به‌خصوص در دوران اپیدمی کرونا و به‌صورت کلی بحران‌های غیر منتظره می‌باشد. به نظر می‌رسد عواملی زیادی در این میان مؤثرند و تا به حال تحقیقی عوامل و موانع توسعه ورزش همگانی در دوران اپیدمی کرونا را به‌صورت جامع بررسی نکرده و راهکارهای کاربردی جهت توسعه این ورزش در دوران پساکرونا برای توسعه و بهبود آن ارائه ننموده است. بنابراین از آنجا که توسعه همه‌جانبه ورزش در دوران پساکرونا از دغدغه‌های اساسی مدیران و کارشناسان حوزه ورزش و از نیازهای اصلی جامعه است، انجام تحقیقی به منظور بررسی عوامل، موانع و راهکارهای توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا و پساکرونا از دیدگاه خبرگان و صاحب‌نظران اهل فن و مردم ضروری به نظر می‌رسد تا هم شکاف بین درک و نگرش مسئولان و مدیران مشخص گردد و هم با مراجعه به نظرات مردم نسبت به ارائه راهکارهای اساسی اقدام شود.

روش‌شناسی پژوهش

روش تحقیق از نوع کیفی با رویکرد اکتشافی نظام‌مند (مبتنی بر تکنیک تحلیل مضمون) و جامعه آماری شامل دو جامعه انسانی و جامعه اطلاعاتی (منابع علمی، اسنادی و کتابخانه‌ای) بود. مشارکت‌کنندگان بخش منابع انسانی را مدیران و کارشناسان خبره ورزش همگانی، هیئت‌های شهرستان‌ها، به همراه اساتید مدیریت ورزشی تشکیل می‌دادند. مصاحبه‌شوندگان و منابع اطلاعاتی به صورت هدفمند و در دسترس انتخاب و نظرخواهی شدند.

¹ Nandakumar et al.

بررسی عوامل و موانع موثر بر توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا و ارائه راهکارهای مناسب در پسا کرونا

جدول ۱: مشخصات مصاحبه‌شوندگان پژوهش

مشارکت کنندگان	گروه مطالعه	نمونه گیری	نمونه
منابع انسانی	مدیران و کارشناسان خبره ورزش همگانی	قضاوتی مبتنی بر شایستگی	۵ نفر
	مدیران و کارشناسان هیئت‌های شهرستان‌ها	علمی و اجرایی	۵ نفر
	اساتید دانشگاهی مطلع در حوزه ورزش همگانی	//	۶ نفر

ابزار پژوهش شامل مصاحبه اکتشافی نیمه‌ساختارمند بود. جهت تکمیل و شناسایی مولفه‌ها و ابعاد کامل‌تر از مطالعه کتابخانه‌ای و بررسی متون و سندهای مختلف استفاده شد. مشخصات ابزارهای پژوهش به صورت زیر می‌باشد. روایی ابزار با استفاده از روش‌های روایی سنجی کنترل و مطلوب ارزیابی شد.

جدول ۲: مشخصات ابزار پژوهش

روش	مطالعه کتابخانه‌ای	مصاحبه
نوع	نظام‌مند و ساختارمند	نیمه‌ساختاریافته
ابزار	رونوشت (چک‌لیست استخراج مفاهیم)	چارچوب پرسش (پرسش‌نامه باز پاسخ)
زمینه	نمونه آماری منابع اطلاعاتی	نمونه آماری منابع انسانی
انتخاب نسخه‌های معتبر به لحاظ علمی و	انتخاب افراد برحسب شایستگی علمی و اجرای	روایی محتوایی و صوری سوالات مصاحبه از
روایی و	حقوقی	دیدگاه متخصصان
پایایی	روایی محتوایی و صوری رونوشت از	محاسبه ضریب توافق بین اساتید کدگذار//ضریب
	دیدگاه متخصصان	کاپا: ۰/۷۵

در نمونه‌گیری نظری و هدفمند، پژوهشگر تلاش دارد که نمونه‌های تحقیق را هدف دار و بر اساس توانایی در شکل‌گیری نظریه و تکرارپذیری یافته‌ها انتخاب کند. محقق در این پژوهش، جهت افزایش روایی درونی و جلوگیری از پیش‌فرض و جهت‌گیری مصاحبه‌شونده‌ها، در هر مرحله به مصاحبه‌شوندگان بازخورد می‌داد. کار گردآوری داده‌ها طی سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی تا زمانی ادامه یافت که پژوهشگر اطمینان حاصل کرد که ادامه کار موضوع تازه‌ای به دانسته‌های او نمی‌افزاید. پس از انجام ۱۶ مصاحبه و رسیدن به اشباع نظری، مصاحبه‌ها پایان یافت و سپس با استفاده از منابع اطلاعاتی یافته‌ها و مولفه‌های شناسایی‌شده تکمیل و کدگذاری با استفاده از مطالعات قبلی و نظر چند پژوهشگر تکمیل شد. مدل پژوهش نیز بر اساس روابط شناسایی‌شده به صورت یک چارچوب مفهومی ترسیم گردید. کدگذاری در سه مرحله کدگذاری اول (باز)، کدگذاری دوم (گزینشی) و

کدگذاری سوم (موضوعی) انجام شد تا مقوله‌ها تبدیل به مولفه‌ها، سپس ابعاد و در نهایت عامل‌های اصلی در مدل مفهومی قرار گرفتند.

یافته‌های پژوهش

یافته‌های پژوهش شامل چهارچوب کدگذاری مولفه‌ها و مدل مفهومی برخاسته از آن است. یک نمونه از کدگذاری به صورت جدول ۳ می‌باشد:

جدول ۳: چهارچوب بندی و کدگذاری مؤلفه‌های شناسایی شده

منظرها	ابعاد	مولفه‌ها	مفاهیم متن مصاحبه	مصاحبه‌شونده - تکرار در مطالعه
			«توسعه در راستای توجه به تغییرات و حوزه‌های مختلف ساختارورزش کشور در بعد از کرونا ایجاد خواهد شد»	مصاحبه‌شونده دوم (P2)
عوامل موثر توسعه ورزش همگانی	عامل ساختاری و مدیریتی	اصلاحات در ساختار ورزش کشور	«ساختار ورزش کشور با توجه به شرایط اپیدمیک به وجود آمده، جهت هماهنگی با ابعاد نوین توسعه ورزش نیازمند تغییرات اساسی دارد»	مصاحبه‌شونده پنجم (P5)
			«توسعه ورزش همگانی نیازمند هماهنگی و تغییراتی در ساختار فدراسیون‌ها و بخش‌های مرتبط با آن دارد»	مصاحبه‌شونده ششم (P6)

در بخش عوامل موثر بر توسعه ورزش همگانی، ۹ عامل همراه با ۶۶ مولفه کلیدی (دارای تکرار مضامین)

بود. عوامل و مؤلفه‌های آن‌ها در جدول ۴ گزارش شده است:

بررسی عوامل و موانع موثر بر توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا و ارائه راهکارهای مناسب در پسا کرونا

جدول ۴: چارچوب‌بندی و کدگذاری مؤلفه‌های شناسایی شده عوامل موثر بر توسعه ورزش همگانی

کدهای گزینشی (عوامل)	کد محوری (مؤلفه‌ها)	فراوانی مضامین
	اصلاحات اساسی در ساختار ورزش کشور	۶
	استفاده از نخبگان در نظام ورزش کشور	۳
	تدوین برنامه‌های همگانی شدن رشته‌های مختلف در هیئت‌های ورزشی و اداره کل	۵
	داشتن برنامه راهبردی و عملیاتی سازمان‌ها در توسعه ورزش همگانی در دوران همه‌گیری کرونا	۷
	تشکیل اتاق فکر در فدراسیون ورزش همگانی، اداره کل و هیئت‌های ورزشی برای تولید روش‌های جذاب کردن رشته‌های مختلف ورزشی	۹
عامل ساختاری و مدیریتی	نظارت هدفمند بر اعتبارات ورزش همگانی در ادارات و هیئت‌های ورزشی	۶
	قوانین حمایتی در همگانی کردن رشته‌های مختلف ورزشی در دوران شیوع کرونا	۹
	تصمیم‌سازی‌های شخصی مدیران ورزشی	۳
	همسان بودن امکانات ورزشی بانوان با آقایان	۴
	تشکیل شورای ورزش همگانی در نهادهای ذی‌ربط مثل استانداری-شهرداری	۱۱
	توجه مسئولان ارشد استان به توسعه ورزش همگانی در دوران شیوع کرونا	۸
	توجه مسئولان توانمند و آگاه به مبانی علمی ورزش همگانی در ارگان‌های مختلف	۹
	برنامه‌ریزی و آمادگی هیئت‌های ورزشی استان مطابق با این بیماری	۱۱
	تفکیک بودجه ورزش قهرمانی و ورزش همگانی در ادارات و هیئت‌های ورزشی	۷
عامل مالی و اقتصادی	نظام‌مند کردن تخصیص اعتبارات ورزش همگانی به ادارات و هیئت‌های ورزشی بر مبنای تأکید بر ورزش همگانی	۹
	ارائه تخفیف به ثبت‌نام‌های گروهی و خانوادگی در باشگاه‌های ورزشی	۴

۷	سطح درآمد مردم و تأثیر آن بر انجام فعالیت‌های ورزشی در دوران شیوع کرونا	
۹	برگزاری جشنواره‌های تفریحی در رشته‌های ورزشی مختلف	
۹	برگزاری مسابقات و جشنواره‌های خانوادگی در سطح استان در دوران شیوع کرونا	
۵	برگزاری مسابقات در محلات با همکاری شهرداری‌ها برای افراد عادی	عامل تفریحی و
۳	برگزاری مسابقات ابداعی برای رده‌های سنی مختلف با رعایت فاصله اجتماعی	ورزشی
۱۰	برگزاری مسابقات ورزشی ویژه خانواده کارگران و کارمندان با همکاری وزارت کار و سایر نهادهای دولتی و غیردولتی	
۸	میزان دانش مدیران ورزشی برای توسعه ورزش همگانی در دوره شیوع کرونا	
۳	مشارکت شهروندان در برنامه‌های ورزش همگانی در دوران شیوع کرونا	
۱۰	تغییر در نگرش صدا و سیما از توجه صرف به بعد قهرمانی به بعد همگانی ورزش	
۹	تغییرات رفتاری و نگرشی مربوط به دوره کرونا در مردم نسبت به فعالیت بدنی، ورزشی و تفریحی	
۹	ترویج ورزش خانوادگی در دوران شیوع کرونا	عامل شناختی و
۱۱	افزایش باور ورزش به عنوان یک ضرورت زندگی در افراد جامعه و ترویج شیوه زندگی سالم در دوران شیوع کرونا	ارزشی
۵	مشارکت بانوان در فعالیت‌های ورزشی و همگانی در دوران کرونا	
۳	فراهم کردن زمینه حضور دانش‌آموزان، دانشجویان و طلاب در ورزش همگانی	
۳	بهره‌گیری از زمینه‌های مذهبی- قومی و عادات اجتماعی در تشویق به ورزش همگانی	
۴	تأثیر فرهنگ داوطلبی نیروی انسانی متخصص در ورزش همگانی	
۲	ایجاد تجارب مناسب فعالیت بدنی و ورزشی دوران قرنطینه کرونا در مردم	

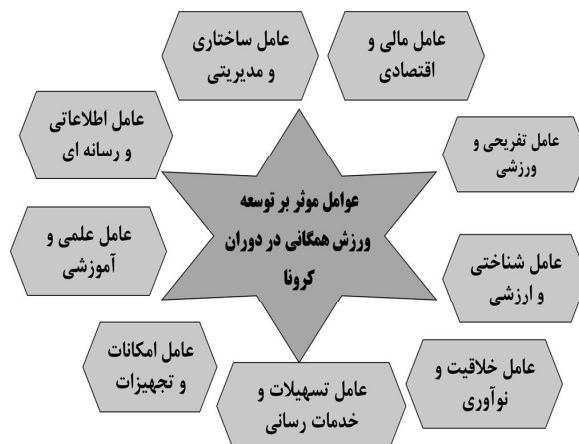
بررسی عوامل و موانع موثر بر توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا و ارائه راهکارهای مناسب در پساکرونا

۸	طراحی الگوهای تفریحی و نشاط‌آور در رشته‌های مختلف ورزشی	
۳	توسعه فعالیت رشته‌های مختلف ورزشی با رویکرد تفریحی در بوستان‌ها با رعایت فاصله اجتماعی	
۴	ترکیب موسیقی با رشته‌های مختلف ورزشی در هنگام فعالیت‌های ورزشی	عامل خلاقیت و نوآوری
۳	اجرای آموزش‌های رایگان رشته‌های مختلف ورزشی در نقاط مختلف شهر در دوره شیوع کرونا	
۸	افزایش گرایش به فضای مجازی در دوره کرونا به‌ویژه در زمینه مصرف رسانه‌ای مرتبط با تندرستی	
۴	توجه مسئولان به فعالیت رشته‌های ورزشی در بین سنین مختلف	
۷	ارائه خدمات ورزش همگانی در مراکز خاص همچون خانه سالمندان	
۵	ارائه خدمات ورزشی به خانواده‌ها و سالمندان در باشگاه‌های ورزشی	
۲	ارائه تسهیلات ویژه به دوستان شرکت‌کننده گروهی در رشته‌های مختلف ورزشی	
۶	ارائه اقلام ورزشی رشته‌های مختلف ورزشی به افرادی که به طور خانوادگی در ورزشگاه‌ها به‌منظور حفظ سلامتی ورزش می‌کنند	
۴	ارائه تسهیلات ویژه به مربیان فعال در توسعه همگانی رشته‌های مختلف ورزشی	عامل تسهیلات و خدمات‌رسانی
۶	ارائه آموزش رشته‌های مختلف ورزشی توسط داوطلبان در پارک‌ها، مدارس، دانشگاه‌ها، شرکت‌ها و کارخانجات	
۷	بهره‌مندی از ورزش برای پیشگیری و درمان برخی بیماری‌ها	
۴	میزان دسترسی شهروندان به امکانات آموزشی و ورزشی	
۶	تنوع رشته‌ها و برنامه‌های ورزش همگانی در سطح استان	
۲	تأثیر دوره‌ها و برنامه‌های ورزش همگانی در غنی‌سازی اوقات فراغت شهروندان در دوره شیوع کرونا	
۸	تأثیر ورزش همگانی بر احترام و قومیت‌های مختلف در کشور	
۹	تجهیز بوستان‌ها به لوازم و اقلام ورزشی در رشته‌های مختلف ورزشی	

۸	امکانات هیئت‌های ورزشی برای توسعه همگانی رشته‌های ورزشی	عامل امکانات و تجهیزات
	در دوره کرونا	
۴	کیفیت لوازم و تجهیزات ورزشی در پارک‌ها برای توسعه ورزش همگانی	
۳	ایمن بودن فضاهای ورزشی از نظر بهداشتی در محله‌های مختلف	
۵	نحوه طراحی و ساخت اماکن و فضاهای ورزش همگانی	
۱۱	بهره‌مندی از روش‌های آموزشی نوین و نشاط‌آور در رشته‌های مختلف ورزشی در دوران کرونا	عامل علمی و آموزشی
۹	برگزاری دوره‌های آشنایی با بعد همگانی رشته‌های مختلف ورزشی	
	در دوران کرونا	
۵	تربیت مربیان متخصص در همگانی کردن رشته‌های مختلف ورزشی	
	در دوران کرونا	
۵	تربیت کارشناسان و ناظران حرفه‌ای برای نظارت بر همگانی شدن رشته‌های مختلف ورزشی در ادارات و هیئت‌های ورزشی	عامل اطلاعاتی و رسانه‌ای
۳	آموزش تردد افراد با لباس‌های ورزشی رشته‌های مختلف	
۶	وجود روش‌های اطلاع‌رسانی فدراسیون، اداره کل و هیئت‌های ورزشی جهت جذب افراد به شرکت در ورزش همگانی در دوران کرونا	
۵	تولید فیلم‌های آموزشی رشته‌های مختلف ورزشی در دوران کرونا	
۴	پخش ورزش‌های تفریحی رشته‌های مختلف ورزشی از رسانه‌ها در دوران کرونا	
۱۱	توسعه محصولات ورزشی - تفریحی قابل پخش از تلویزیون در دوران کرونا	
۴	ارائه مشاوره‌های رایگان توسط داوطلبان به منظور ترویج رشته‌های مختلف ورزشی در دوران کرونا	
۳	تهیه و تکثیر بروشور و تراکت در بعد همگانی رشته‌های مختلف ورزشی در دوران کرونا	

بررسی عوامل و موانع موثر بر توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا و ارائه راهکارهای مناسب در پساکرونا

مدل پژوهش در شکل ۱، مستخرج از جدول ۱۴ استخراج شده است. مدل شامل ۹ عامل ساختاری و مدیریتی، مالی و اقتصادی، تفریحی و ورزشی، شناختی و ارزشی، خلاقیت و نوآوری، تسهیلات و خدمات رسانی، امکانات و تجهیزات، علمی و آموزشی و رسانه‌ای است.

شکل ۱: چارچوب مفهومی عوامل موثر بر توسعه ورزش همگانی

در بخش موانع موثر بر توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا و پساکرونا، ۱۱ مانع همراه با ۱۳۸ مولفه کلیدی (دارای تکرار مضامین) دسته‌بندی شدند. موانع و مؤلفه‌های آن‌ها در جدول ۵ گزارش شده است:

جدول ۵: چارچوب‌بندی و کدگذاری مؤلفه‌های موانع موثر بر توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا

کدهای گزینشی (ابعاد)	کد محوری (مؤلفه‌ها)	فراوانی مضامین
موانع ساختاری و مدیریتی	نداشتن برنامه راهبردی و عملیاتی سازمان‌ها در توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا	۳
	عدم برنامه‌ریزی مدون در برگزاری مسابقات نوین، خلاقانه، پرهیجان و مفرح در محله‌ها	۹
	عدم وجود برنامه مشخص در دوران شیوع ویروس کرونا	۶
	عدم امکان برنامه‌ریزی هدفمند و بلندمدت برای ورزش با توجه به اپیدمی نامشخص	۸
	عدم مدیریت و سازماندهی در برنامه‌های ورزشی پارک‌ها، به-منظور توسعه ورزش محله‌ها در دوران کرونا	۴

۹	کمیود نیروی انسانی متخصص ورزشی در حوزه ورزش همگانی
۴	عدم مکان‌یابی مناسب برای ساخت زمین‌های ورزشی در محله- های شهری
۳	عدم استفاده از زمین‌ها یا مکان‌های بلااستفاده به منظور توسعه ورزش محله‌ها
۱۱	عدم حضور مربیان متخصص در پارک‌ها برای ارائه تمرین، راهنمایی و مشاوره به شرکت‌کنندگان در دوران کرونا
۷	عدم ایجاد نظام آماری یا بانک اطلاعاتی فراگیر و جامع در ورزش همگانی
۶	عدم هماهنگی لازم بین سازمان‌ها و نهادهای دیگر جهت اجرای برنامه‌های ورزشی
۹	عدم برنامه‌ریزی و استفاده از نیروهای داوطلب در قالب شوراهای ورزشی محله
۸	تصمیم‌گیری‌های شتاب‌زده مدیران ارشد مبنی بر تعطیلی کلیه فعالیت‌های ورزشی حتی در فضای باز (کوهنوردی، پیاده‌روی‌های خانوادگی ...)
۸	عدم حمایت وزارت بهداشت از انجام فعالیت‌های بدنی حتی در محیط‌های باز
۵	نگاه ضعیف وزارت آموزش و پرورش به ورزش همگانی
۴	دستور قرنطینه سراسری اماکن عمومی، ادارات، و افراد در سطح وسیع
۳	تعطیلی اماکن ورزشی و عدم وجود برنامه‌های بهداشتی جایگزین
۱۰	فقدان نوآوری در بدنه کارشناسان و مدیران ورزش‌های همگانی در دوران شیوع کرونا
۹	عدم حمایت بیمه‌ای از مربیان ورزشی توسط ادارات ورزش در دوران شیوع کرونا
۶	کاهش تقاضاهای میزبانی رویدادهای هیجان‌انگیز در حوزه ورزش‌های همگانی

بررسی عوامل و موانع موثر بر توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا و ارائه راهکارهای مناسب در پساکرونا

۷	عدم رعایت فاصله گذاری اجتماعی در دوران شیوع کرونا	
۶	بسته شدن مرزهای کشورهای همسایه و کاهش رویدادهای بین المللی در کشور	
۵	کاهش مسابقات و برنامه های ورزشی در کشور در دوران کرونا	
۴	ترس از آسیب دیدن در برنامه های ورزش همگانی	
۳	ترس از بیماری و ناشناخته بودن ویروس و راه های مقابله با آن	
۷	بی اطلاعی از روش های پیشگیری و کنترل ویروس	
۱۰	عدم مدیریت زمان برای مشارکت در برنامه های ورزش همگانی	
۵	گرایش بیش از حد به بازی های مجازی و غیرفعال در اوقات فراغت نسبت به گذشته	
۴	عدم امکان برقراری ارتباط با دوستان و همسالان برای انجام ورزش های فراغتی	
۳	بلا تکلیفی ورزشکاران برای زمان شروع مجدد رقابت های ورزشی و تشکیل اردوها	
۱۱	نداشتن تخصص ورزشی و علم تمرین در افراد برای ورزش در محلات و فضاهای باز	مانع فردی و شخصی
۸	مشکلات معیشتی مردم و برهم خوردن نظم و سبک زندگی	
۶	نداشتن اطلاعات کافی در مورد برنامه های ورزش همگانی	
۶	جذاب نبودن برنامه های ورزش همگانی برای مشارکت کنندگان	
۵	مناسب نبودن زمان برگزاری برنامه های ورزش همگانی	
۴	عدم نیازسنجی پیرامون نیازهای ورزشی مشارکت کنندگان	
۸	نداشتن انگیزه و علاقه برای مشارکت در برنامه های ورزش همگانی	
۶	نداشتن مهارت های لازم برای مشارکت در برنامه های ورزش همگانی	
۵	تبلی و بی حوصلگی برای مشارکت در برنامه های ورزش همگانی	
۸	داشتن تجربه های ناخوشایند از فعالیت بدنی در گذشته	
۴	سخت و خسته کننده بودن فعالیت بدنی و ورزش همگانی	
۷	کاهش فعالیت ورزش بانوان نسبت به آقایان به دلیل انجام امور منزل	

۶	مشکلات جسمانی، بیماری و منع پزشکی	
۳	عدم احساس راحتی در فضاهای ورزشی	
۵	ترویج عادت به فعالیت‌های خانه محور	
۹	عدم امنیت روان‌شناختی از ابتلا یا عدم ابتلا افراد شرکت‌کننده در فضاهای ورزشی	
۸	ترس از بدتر شدن مشکلات جسمانی	
۴	ترس از حضور در جامعه به علت شیوع ویروس کرونا	
۸	بالا رفتن استرس، افسردگی و اضطراب در بین ورزشکاران	مانع روان‌شناختی
۷	قدرت و توان بدنی کم در مقایسه با دیگران	
۶	خودپنداره منفی (برداشت منفی از خود)	
۱۰	ترس از قضاوت دیگران درباره خود	
۳	خجالتی بودن از بر خورد با دیگران	
۵	عدم حمایت و تشویق خانواده‌ها از حضور افراد در فعالیت‌های ورزشی به دلیل ترس از مبتلا شدن به بیماری کرونا	
۹	عدم همراهی اعضای خانواده برای مشارکت در برنامه‌های ورزش همگانی	
۸	عدم موافقت خانواده در خصوص نوع و زمان برنامه‌های ورزش همگانی	
۱۲	عدم مشارکت در برنامه‌های ورزش همگانی به دلیل مسئولیت‌های خانوادگی	مانع خانوادگی
۵	عدم آگاهی خانواده در مورد فوائد برنامه‌های ورزش همگانی در دوران کرونا	
۴	بی‌تحرک بودن و عدم فعالیت بدنی سایر اعضای خانواده در دوران کرونا	
۳	نداشتن یار ورزشی مناسب و هم‌سطح	
۷	آلودگی هوا، فضاهای پارک‌ها و محلات به ویروس کرونا و عدم رغبت افراد به ورزش در شرایط شیوع کرونا	
۱۰	نور نامناسب پارک‌ها به‌ویژه در قسمت امکانات ورزشی	مانع رفاهی و زیست-محیطی
۵	بی‌توجهی به زیبایی و جانمایی تجهیزات و امکانات ورزشی	
۴	آلودگی صوتی و سروصدای زیاد در پارک‌ها	

بررسی عوامل و موانع موثر بر توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا و ارائه راهکارهای مناسب در پساکرونا

۳	فضای بی‌نشاط مکان ورزشی پارک‌ها و عدم پخش موسیقی مناسب و آرام‌بخش	
۱۱	عدم وجود استانداردهای بهداشتی لازم برای حضور افراد در محیط‌های ورزشی موجود در پارک‌ها و محلات	
۸	عدم دسترسی راحت و کم‌هزینه به پارک‌ها یا مکان ورزشی در منطقه موردنظر	
۶	عدم دسترسی به باشگاه‌ها با توجه به تعطیلی اماکن ورزشی در دوران شیوع کرونا	
۶	ترس از استفاده از وسایل نقلیه عمومی برای رفت‌وآمد به اماکن ورزشی، پارک‌ها و محلات به دلیل آلودگی	
۵	تبعیض جنسیتی در مدت زمان استفاده از اماکن ورزشی در دوران کرونا	
۴	کمبود پارکینگ و ترافیک زیاد در هنگام ورود و خروج در دوران شیوع کرونا	مانع قابلیت دسترسی
۳	کمبود وسایل نقلیه عمومی برای رفت‌وآمد به محل موردنظر در دوران شیوع کرونا	
۹	دور بودن پارک‌ها از محل زندگی و عدم دسترسی آسان به امکانات ورزشی پارک‌ها	
۸	تداخل امکانات ورزشی پارک‌ها با فضای عمومی و خانوادگی در دوران شیوع کرونا	
۴	نداشتن درآمد کافی برای شرکت در ورزش همگانی بانوان در دوران شیوع کرونا	
۹	نبودن اماکن ورزشی مناسب برای مشارکت در ورزش همگانی در دوران شیوع کرونا	مانع امکاناتی و اقتصادی
۳	کمبود و گرانی وسایل ورزشی برنامه‌های ورزش همگانی در دوران شیوع کرونا	
۱۱	بالا بودن هزینه استفاده از اماکن ورزشی در دوران شیوع کرونا	

۷	توزیع نامناسب اماکن ورزشی در سطح شهر در دوران شیوع کرونا
۱۰	عدم وجود فضای باز محصورشده مناسب برای فعالیت بانوان در دوران شیوع کرونا
۵	تعطیل، اختلال یا تغییر کاربری تعداد زیادی از فضاهای ورزشی به دلیل شرایط بهداشتی در دوره رکود کرونا
۴	نامناسب بودن امکانات اماکن ورزشی در دوران شیوع کرونا
۳	کاهش سطح درآمدی خانواده‌ها و کاهش و قدرت خرید محصولات ورزشی در دوران شیوع ویروس کرونا
۵	عدم حمایت مالی دولت از باشگاه‌های ورزشی فعال متضرر در ورزش‌های همگانی
۹	کاهش توانایی سازمان‌های ورزشی در پرداخت بدهی‌های موقه فعالان ورزشی
۸	عدم توسعه مناسب اماکن ورزشی
۴	کاهش میزان سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ورزش در خانه
۸	عدم امکانات کافی بهداشتی در اماکن و فضاهای ورزشی (دستکش، ماسک، الکل و...)
۶	ضرر و زیان به تولیدکنندگان و فروشندگان لوازم ورزشی و عدم فروش محصولات با قیمت پایین به افراد
۵	عدم ایمنی فضاها و اماکن ورزشی و کیفیت پایین وسایل و تجهیزات ورزشی
۸	پایین بودن حق‌الزحمه مربیان رشته‌های ورزش همگانی
۶	عدم بیمه تامین اجتماعی مربیان ورزشی و نبود انگیزه لازم جهت فعالیت در حوزه ورزش همگانی
۶	نامناسب بودن سیستم‌های گرمایشی و سرمایشی در اماکن ورزشی سرپوشیده
۵	عدم وجود امکانات و فضاهای ورزشی با نیازهای ویژه (کودکان، معلولان، افراد مسن)

بررسی عوامل و موانع موثر بر توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا و ارائه راهکارهای مناسب در پساکرونا

۴	وضعیت ظاهری نامطلوب اماکن و فضاهای ورزشی	
۳	عدم هماهنگی وزارت مسکن و شهرسازی با شهرداری‌ها به منظور تخصیص فضاهای ورزشی شهری	
۹	کمبود یا فقدان سالن‌های ورزشی یا زمین‌های ورزشی روباز در محله‌ها	
۸	عدم طراحی مناسب مسیرهای دوچرخه‌سواری، پیاده‌روی در محله‌ها و پارک‌ها	
۴	وجود ترافیک در پارک‌ها و تداخل فضاهای ورزشی با فضاهای عمومی و خانوادگی	
۹	عدم وجود تعداد کافی پارک‌های کوچک در داخل محله‌ها که امکانات ورزشی دارند	
۳	عدم پیش‌بینی امکانات و فضاهای لازم جهت ورزش معلولان در پارک‌های محله	مانع زیرساختی
۵	عدم ساخت پیست‌های مناسب پیاده‌روی و بازی برای کودکان و سالمندان در محله‌ها	
۳	ضعف در طراحی و مبلمان شهری در پارک‌ها به سبب کم‌توجهی به فضای ورزش	
۵	عدم وجود فضای کافی برای فعالیت‌های ورزشی با رعایت فاصله‌گذاری فیزیکی	
۴	عدم وجود زیرساخت‌های فناوری مناسب برای فعالیت‌های ورزشی مجازی در منزل	
۳	وجود فرهنگ مردمحوری در جامعه	
۱۱	عدم رعایت اصول اخلاقی در برنامه‌های ورزش همگانی	
۸	مزاحمت از جانب دیگران در مسیر رفت و برگشت	مانع فرهنگی
۶	نگرش منفی در مورد برنامه‌های ورزش همگانی	
۶	وجود تفکرات و نگرش‌های منفی در سطح جامعه در مورد ورزش خانوادگی	

۵	عدم رغبت خانواده‌ها برای حضور خود و فرزندان‌شان در پارک‌ها، برای ورزش	
۴	کم‌توجهی متولیان فرهنگی به تبلیغ ورزش همگانی و مزایای آن	
۸	فقدان مراسم فرهنگی- ورزشی مفرح و بانشاط (جشن، مسابقه و شو) در محله‌ها	
۶	کم‌رنگ بودن فعالیت رسانه‌ها به‌ویژه در بخش فرهنگی و اجتماعی به ورزش محله‌ها	
۵	جنبه نمایشی پیدا کردن شرکت در فعالیت‌های ورزشی به جای نهادینه کردن آن	
۵	کم تحرکی کودکان و نوجوانان و علاقه مندی آنها به شرکت در بازی های رایانه‌ای به علت قرنطیه شدن طولانی مدت	
۴	گسترش آپارتمان نشینی و عدم رعایت استانداردهای فضاهای سبز و اماکن ورزشی	
۳	عدم اعتقاد اکثریت جامعه به تأثیرات مثبت فعالیت‌های ورزشی در تقویت سیستم ایمنی بدن و مبارزه با ویروس کرونا	
۱۱	تغییر سبک زندگی فعال به غیرفعال	
۸	گرایش بیش از حد افراد به بازی‌های مجازی و غیرفعال در اوقات فراغت نسبت به گذشته	
۶	عدم اطلاع‌رسانی مناسب در مورد برنامه‌های ورزش همگانی در سطح جامعه	
۵	عدم حمایت سازمان‌های دولتی و غیردولتی از برنامه‌های ورزش همگانی	
۴	عدم حمایت رسانه‌های جمعی از برنامه‌های ورزشی و تبلیغات لازم در ورزش همگانی	مانع اجتماعی و اطلاع‌رسانی
۸	نبود برنامه منظم ورزشی از سوی رسانه های ملی جهت فعالیت ورزش در خانه	
۶	عدم گزارش رسانه‌ها در مورد امکانات و فضاهای ورزشی موجود در پارک‌ها	

بررسی عوامل و موانع موثر بر توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا و ارائه راهکارهای مناسب در پساکرونا

۵	عدم اهمیت برنامه‌های ورزش همگانی در دوران کرونا برای سیاست‌گذاران
۸	عدم برگزاری رشته‌های ورزشی مهیج و پرتعداد زیر مجموعه ورزش‌های همگانی در رسانه‌های ملی در دوران کرونا
۴	عدم حمایت اصحاب رسانه از سازمان‌ها و کمیته‌های ورزشی خودجوش در دوران کرونا
۷	کمبود پارک‌ها و زمین‌های ورزشی در مناطق کم‌برخوردار (محروم)
۶	فقدان ایمنی و امنیت جسمانی و روانی شرکت‌کنندگان در برنامه‌های ورزشی پارک‌ها در دوران کرونا
۳	وجود فلیترینگ برخی رسانه‌های فضای مجازی
۵	افزایش خبرهای ضد و نقیض در دوران کرونا
۹	عدم برنامه‌ریزی قبلی برای استفاده از رسانه‌های دیجیتال در دوران کرونا
۵	عدم تناسب دوره‌های آموزشی با فعالیت‌های حوزه ورزش همگانی در دوران کرونا
۴	نبود فضای مناسب آموزشی برای مربیان
۸	مانع علمی و آموزشی به روز نبودن اطلاعات بهداشتی و فنی مربیان ورزش همگانی
۶	هزینه‌های هنگفت شرکت در دوره‌های آموزشی مربیان در دوران کرونا
۷	کاهش برگزاری کارگاه‌ها و همایش‌های تخصصی برای مربیان و ورزشکاران در دوران همه‌گیری کرونا

مطابق جدول ۵، موانع توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا در ۱۱ مانع ساختاری و مدیریتی، فردی و شخصی، روان‌شناختی، خانوادگی، رفاهی و زیست‌محیطی، قابلیت دسترسی، امکاناتی و اقتصادی، زیرساختی، فرهنگی، اجتماعی و اطلاع‌رسانی، علمی و آموزشی دسته‌بندی شدند. در آخر راهکارهایی توسعه ورزش همگانی در دوران پساکرونا در قالب ۷ راهکار اساسی (ساختاری و مدیریتی، اقتصادی، آموزشی، امکانات و زیرساخت‌ها، اطلاعاتی، فرهنگی و شناختی و ارزشی) دسته‌بندی گردیدند (جدول ۶):

جدول ۶: چارچوب‌بندی و کدگذاری مؤلفه‌های راهکارهای توسعه ورزش همگانی در دوران پسا کرونا

راهکار ساختاری و مدیریتی	راهکار اقتصادی
مشخص کردن مأموریت، چشم‌انداز و اهداف بلندمدت	تسهیلات مالی و اعتباری کافی برای توسعه ورزش همگانی
ورزش همگانی جهت به‌کارگیری در پسا کرونا	تخصیص منابع مالی کافی برای اجرای برنامه‌های ورزش همگانی در دوران پسا کرونا
طرح برنامه‌های سالانه و عملیاتی توسعه ورزش همگانی در دوران پسا کرونا	پایین نگه داشتن هزینه‌های ورزش جهت ترغیب افراد به شرکت در ورزش همگانی
مشخص کردن جایگاه حقوقی و تشکیلاتی ورزش همگانی	سیاست‌گذاری در سه سطح کلانی، میانی، خرد برای دوران پسا کرونا
جهت عملیاتی کردن آن در دوران پسا کرونا	اهداف کلان در دسترس بر اساس شرایط پسا کرونا
سیاست‌گذاری در سه سطح کلانی، میانی، خرد برای دوران پسا کرونا	افزایش محیط ورزشی برای بانوان در دوران پسا کرونا
اهداف کلان در دسترس بر اساس شرایط پسا کرونا	فقدان برنامه‌ریزی‌های مدون برای توسعه ورزش همگانی طبقات کم‌درآمد و اقشار آسیب‌پذیر در دوران پسا کرونا
افزایش محیط ورزشی برای بانوان در دوران پسا کرونا	شناسایی و مشخص کردن نیازها و اولویت‌های تمامی سازمان‌های مسئول ورزش همگانی شور در دوران بحران کرونا جهت به‌کارگیری آن در دوران پسا کرونا
فقدان برنامه‌ریزی‌های مدون برای توسعه ورزش همگانی طبقات کم‌درآمد و اقشار آسیب‌پذیر در دوران پسا کرونا	افزایش حقوق مادی و معنوی کارکنان مسئول ورزش همگانی در دوران پسا کرونا
شناسایی و مشخص کردن نیازها و اولویت‌های تمامی سازمان‌های مسئول ورزش همگانی شور در دوران بحران کرونا جهت به‌کارگیری آن در دوران پسا کرونا	تغییر سیاست‌های کلان بین‌المللی با جهت‌گیری تعامل بین‌المللی در دوران پسا کرونا
افزایش حقوق مادی و معنوی کارکنان مسئول ورزش همگانی در دوران پسا کرونا	استفاده از افراد متخصص در برنامه‌ریزی توسعه ورزش همگانی در دوران پسا کرونا
تغییر سیاست‌های کلان بین‌المللی با جهت‌گیری تعامل بین‌المللی در دوران پسا کرونا	تدوین و تصویب قوانین مشوق و لازم‌الاجرا برای ورزش همگانی در دوران پسا کرونا
استفاده از افراد متخصص در برنامه‌ریزی توسعه ورزش همگانی در دوران پسا کرونا	طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی و ترویجی مناسب ورزش همگانی
تدوین و تصویب قوانین مشوق و لازم‌الاجرا برای ورزش همگانی در دوران پسا کرونا	طراحی و اجرای نظام آموزشی مناسب ورزش همگانی
طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی و ترویجی مناسب ورزش همگانی	تربیت مدیران و مربیان متخصص ورزش همگانی
طراحی و اجرای نظام آموزشی مناسب ورزش همگانی	ورزش همگانی

بررسی عوامل و موانع موثر بر توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا و ارائه راهکارهای مناسب در پساکرونا

حمایت دولت از باشگاه‌ها و نیروی انسانی متضرر در شرایط کرونا در دوران پسا کرونا	- ارائه برنامه‌های نوآورانه شامل ساخت کلیپ‌های آموزشی ورزش در خانه
تهیه بانک‌های اطلاعاتی همه سازمان‌های مسئول ورزش همگانی کشور در دوران پسا کرونا	- آموزش از طریق ارسال جزوات و کتب تخصصی به منازل مربیان رشته‌های ورزشی همگانی در دوران شیوع کرونا
فعال کردن ورزش آموزش و پرورش در دوران پسا کرونا	- برگزاری کلاس‌ها و کارگاه‌های ورزشی برای مربیان و ورزشکاران و تاکید بر لزوم از سرگیری فعالیت‌های ورزشی
تعلق یارانه به ورزش همگانی در دوران پسا کرونا	- حضور ورزشکاران در کارگاه‌های پیشگیری و مقابله با کروناویروس
ایجاد و توسعه پارک‌های محله و ایستگاه‌های ورزش همگانی در دوران پسا کرونا	- راهکار امکانات و زیرساخت‌ها
بازاریابی اجتماعی برای شیوه‌های نوین فعالیت‌بدنی و ورزشی در دوران پسا کرونا	- طراحی و ساخت اماکن، تجهیزات و فضاهای مناسب ورزش همگانی در دوران پسا کرونا
شبکه‌سازی بین‌سازمانی برای فعال‌سازی فرایندهای توسعه ورزش همگانی در دوران پسا کرونا	- تقویت زیرساخت‌های الکترونیکی شامل طراحی وب سایت‌های به روز باشگاه‌ها و ارتباط با مشتریان در دوران پسا کرونا
جریان‌سازی رسانه‌ای برای تبدیل ورزش پسا کرونا به یک گفتمان ملی، دولتی، دانشگاهی و اجتماعی	- تهیه ماسک و اقلام بهداشتی برای مراجعه‌کنندگان به اماکن ورزشی در دوران پسا کرونا
همکاری هیئت پزشکی ورزشی در مورد بیمه ورزشکاران و تمدید رایگان یکساله بیمه ورزشکاران در دوران پسا کرونا	- به‌روزرسانی تجهیزات و امکانات آموزشی به مسائل بهداشتی در دوران پسا کرونا
برگزاری مسابقات و چالش‌های مجازی ورزشی توسط دستگاه‌های اجرایی ورزش کشور در دوران پسا کرونا	- تهیه بسته‌های بهداشتی و مراقبتی در دوران پسا کرونا
افزایش تعداد کلاس‌های ورزشی با حضور محدود افراد در هر کلاس در دوران پسا کرونا	- واگذاری امانی وسایل ورزشی به خانواده‌ها جهت سپری کردن اوقات فراغت در منزل در دوران پسا کرونا
برگزاری رشته‌های ورزشی در محیط‌های باز با رعایت پروتکل‌های بهداشتی در دوران پسا کرونا	- به روز کردن و رفع ایرادات وسایل ورزشی مستقر در پارک‌ها و محلات در دوران پسا کرونا
همسوسازی برنامه‌ها و فرایندهای ورزش همگانی با رویکردهای موفق و رایج بین‌المللی در دوران پسا کرونا	- فراهم کردن زیرساخت‌های ورزشی ویژه بانوان در دوران پسا کرونا
	راهکار اطلاعاتی

پرداخت بیمه بیکاری تمام بیمه‌شدگان ورزشی در دوران پسا کرونا	— طراحی و کاربرد سیستم‌های اطلاع- رسانی مناسب در برگزاری و اجرای مسابقات ورزش همگانی در دوران پسا کرونا
تعامل بیشتر بخش‌های ورزش آکادمیک با بدنه اجرایی ورزش در دوران پسا کرونا	— آگاه سازی مردم در مورد فوائد شرکت در فعالیت‌های ورزشی در دوران پس از کرونا
تقویت ورزش روستاها در دوران پسا کرونا	— به‌کارگیری کارآفرینان خلاق در دستیابی به اپلیکیشن‌های گردشگری مجازی در دوران پسا کرونا
توسعه ورزش همگانی بر اساس شرایط زیست محیطی هر منطقه در دوران پسا کرونا	— ایجاد نشست‌های مداوم و گزارش‌گیری از بخش‌های مختلف ورزش همگانی در فضای مجازی در دوران پسا کرونا
شناسایی نیازها و انگیزش اقشار مختلف در دوران پسا کرونا	— تولید برنامه در فضای مجازی توسط هیئت‌های ورزشی در دوران پسا کرونا
القای حس افتخار به مردم پس از اجرای ورزش همگانی در دوران پسا کرونا	— ایجاد زمینه تبادل اطلاعات و تجربه بین پژوهشگران و مدیران در دوران پسا کرونا
ایجاد انجمن‌های محلی ورزش همگانی در دوران پسا کرونا	— کاربرد برنامه‌ها و روش‌های تبلیغاتی برای معرفی و شناساندن ورزش همگانی در دوران پسا کرونا
ایجاد کمپ‌های ورزش همگانی محلی در دوران پسا کرونا	
استفاده از قهرمانان ورزشی در دوران پسا کرونا	
راهکار فرهنگی	راهکار شناختی و ارزشی
تشکیل شوراهای ورزش همگانی با حضور متولیان فرهنگی و فرهنگ‌سازی فعالیت‌های ورزشی در پارک‌ها و اماکن عمومی در دوران پسا کرونا	ارزش‌سازی ورزش همگانی در کشور در دوران پسا کرونا
مصاحبه با متولیان و قهرمانان ورزش همگانی جهت ترویج این رشته‌ها	تغییر باور و نگرش شهروندان نسبت به ورزش همگانی در دوران پسا کرونا
تشویق افراد فعال در زمینه ورزش همگانی در دوران پسا کرونا	آشنا کردن شهروندان با ماهیت ورزش همگانی در دوران پسا کرونا
کمک از چهره‌های محبوب استان برای فرهنگ‌سازی در استفاده از ماسک و ترغیب به ورزش در خانه، پارک‌ها و فضاهای باز در دوران پسا کرونا	استفاده از مشوق‌های انگیزشی به‌منظور تحریک شرکت دانشجویان در ورزش همگانی در دوران پسا کرونا

بررسی عوامل و موانع موثر بر توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا و ارائه راهکارهای مناسب در پساکرونا

شناسایی و مشخص کردن نیازمندی‌ها و اولویت‌های	آگاه و مطلع کردن مسئولان از اهمیت و کارکرد
انگیزاننده قومی با رویکرد ورزشی- تفریحی در دوران	مثبت ورزش همگانی در دوران پساکرونا از طریق
پسا کرونا	برگزاری کلاس‌های آموزشی و توجیهی مختلف

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر، بررسی عوامل و موانع موثر بر توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا و ارائه راهکارهای مناسب در پساکرونا بود. براساس یافته‌های پژوهش، عوامل شناسایی شده شامل ۶۶ مولفه و ۹ بعد، موانع شناسایی شده شامل ۱۳۸ مولفه و ۱۱ بعد و راهکارهای شناسایی شده برای پساکرونا شامل ۱۳۵ مولفه و ۷ بعد بود. ۹ بعد عوامل موثر بر توسعه ورزش همگانی شامل عوامل ساختاری و مدیریتی، مالی و اقتصادی، تفریحی و ورزشی، شناختی و ارزشی، خلاقیت و نوآوری، تسهیلات و خدمات‌رسانی، امکانات و تجهیزات، علمی و آموزشی، اطلاعاتی و رسانه‌ای بود. ۱۱ بعد موانع موثر بر توسعه ورزش همگانی شامل مانع ساختاری و مدیریتی، فردی و شخصی، روان‌شناختی، خانوادگی، رفاهی و زیست‌محیطی، قابلیت دسترسی، امکاناتی و اقتصادی، زیرساختی، فرهنگی، اجتماعی و اطلاع‌رسانی، علمی و آموزشی بود و ۷ راهکار توسعه ورزش همگانی در پساکرونا شامل راهکار ساختاری و مدیریتی، اقتصادی، آموزشی، امکانات و زیرساخت‌ها، اطلاعاتی، فرهنگی و شناختی و ارزشی بود.

ابعاد شناسایی شده در بخش عوامل موثر بر توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا شامل عوامل ساختاری و مدیریتی، مالی و اقتصادی، تفریحی و ورزشی، شناختی و ارزشی، خلاقیت و نوآوری، تسهیلات و خدمات‌رسانی، امکانات و تجهیزات، علمی و آموزشی، اطلاعاتی و رسانه‌ای بود. در تفسیر این نتایج می‌توان گفت که عوامل ساختاری و مدیریتی به عنوان یکی از مضامین مربوط به رشد و یادگیری برای توسعه راهبردی برنامه‌های ورزش همگانی در دوران کرونا اهمیت زیادی دارد و می‌تواند با تجکیم روابط موجود میان فعالیت‌های گوناگون سازمان و فراهم آوردن نظم میان کارکردهای سازمان در راستای دستیابی به اهداف کاربردی سازمان‌ها اثر گذار باشد (صنعتی‌زاده و همکاران، ۱۳۹۶). عامل دیگر اثر گذار، عامل مالی و اقتصادی بود که می‌تواند از طریق راه‌های اثربخش مختلف موجب درآمدزایی و مدیریت هزینه در سازمان‌های ورزش شود و به همین جهت اجرای برنامه‌های ورزشی از اهمیت خاصی برخوردار است. بدون شک، در دوران شیوع کرونا، همگانی شدن ورزش در میان مردم نیازمند منابع مالی است. به نظر می‌رسد با توجه به گستردگی سطح ورزش همگانی منابع مالی باید از بخش‌های متعدد همچون بودجه دولتی، بودجه نهادهای عمومی، حامیان مالی، بیمه‌ها و کمک‌های مردمی تأمین گردد. عوامل تفریحی و ورزشی، شناختی و ارزشی، خلاقیت و نوآوری، تسهیلات و خدمات‌رسانی به عنوان عوامل دیگر موثر بر توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا دارای اهمیت بودند. از این رو زمانی که سازمان‌های ورزشی با بحرانی همچون کرونا روبه‌رو می‌شوند باید با برگزاری جشنواره‌های تفریحی و ورزشی، برگزاری مسابقات در محلات با همکاری شهرداری‌ها، برگزاری مسابقات ابداعی در رده‌های سنی مختلف و برگزاری مسابقات ویژه خانواده کارگران و کارمندان نهادهای دولتی و غیردولتی با رعایت فاصله اجتماعی تأثیرات این بحران‌ها را کمتر کنند و زمینه را برای باور بیشتر ورزش همگانی در

دوران کرونا با ایجاد شناخت و نگرش مثبت به ورزش همگانی و درک اهمیت آن در زندگی روزمره فراهم کنند. علاوه بر این موارد با فراهم آوردن رویکردی خلاقانه جهت توسعه ورزش همگانی با استفاده از طراحی الگوهای تفریحی و نشاط‌آور در رشته‌های مختلف ورزشی و اجرای آموزش‌های رایگان رشته‌های مختلف ورزشی در نقاط مختلف شهر و ایجاد تسهیلات و خدمات‌رسانی بیشتر از طریق افزایش تلاش و اقدامات در جهت ارائه خدمات حوزه ورزش همگانی در سازمان‌ها و مراکز مختلف شرایط گذر از دوران بحرانی همچون کرونا را تسهیل دهند. در بخشی توجه به عوامل حوزه امکانات، علمی و رسانه‌ای، باید بر استفاده از همه امکانات و تجهیزات ورزشی، فضاها و هم عوامل تأسیساتی و بهداشتی و ایجاد آموزش اهمیت ورزش همگانی جهت افزایش دانش و آگاهی عمومی از ارزش‌های ورزش و فعالیت‌بدنی و شکل‌گیری باور و نگرش مثبت نسبت به ورزش و فعالیت بدنی و همچنین آگاهی بخشی، اطلاع‌رسانی و تبلیغات از طریق رسانه‌های جمعی و مجازی تاکید شود. نتایج این بخش از پژوهش با یافته‌های تحقیق نانداکومار و همکاران (۲۰۲۰)، کیوگ و همکاران^۱ (۲۰۱۷) و ویکر همکاران^۲ (۲۰۱۲)، ترابی و محمدی (۱۴۰۲)، نیکبخش و همکاران (۱۴۰۲)، تابش و همکاران (۱۴۰۰)، زادمهر و خدابخشی هفشجانی (۱۳۹۹)، شهریاری و همکاران (۱۳۹۸)، آصفی و قنبرپور نصرتی (۱۳۹۷)، خالدی‌فرد و همکاران (۱۳۹۷)، نسترن بروجنی و همکاران (۱۳۹۷)، بابایی و همکاران (۱۳۹۷)، آصفی و همکاران (۱۳۹۷)، کشاورز (۱۳۹۶) و رحیمی و همکاران (۱۳۹۶) همسو بود.

موانع شناسایی شده در بخش موانع موثر بر توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا شامل موانع ساختاری و مدیریتی، فردی و شخصی، روان‌شناختی، خانوادگی، رفاهی و زیست‌محیطی، قابلیت دسترسی، امکاناتی و اقتصادی، زیرساختی، فرهنگی، اجتماعی و اطلاع‌رسانی، علمی و آموزشی بود. در تفسیر این نتایج می‌توان گفت که نداشتن برنامه راهبردی و عملیاتی، کمبود نیروی انسانی متخصص، عدم مکان‌یابی مناسب برای ساخت زمین‌های ورزشی و عدم هماهنگی لازم بین سازمان‌ها می‌تواند باعث عدم توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا باشند که باید به آن توجه شود. به همین دلیل باید با برطرف کردن موانع فردی و خانوادگی همچون عدم مدیریت زمان، نداشتن اطلاعات کافی در مورد برنامه‌های ورزش همگانی، ترس از آسیب دیدن در برنامه‌های ورزش همگانی، گرایش بیش‌ازحد افراد به بازی‌های مجازی و غیرفعال و ترس از بدتر شدن مشکلات جسمانی و حضور در جامعه به علت شیوع کرونا و حمایت و تشویق خانواده‌ها، همراهی اعضای خانواده، فعال کردن و ایجاد روند فعالیت‌بدنی در اعضای خانواده جهت توسعه ورزش کرونا در دوران بحران (اپیدمی کرونا) برآمد. علاوه بر این باید با برطرف کردن موانع رفاهی و زیست‌محیطی و قابلیت دسترسی همچون آلودگی هوا و فضای پارک‌ها و با شگاه‌ها به ویروس کرونا، نور نامناسب فضاهای ورزشی و بی‌توجهی به زیبایی و جانمایی تجهیزات و امکانات ورزشی و دسترسی راحت و کم‌هزینه به پارک‌ها یا اماکن ورزشی، ترس از استفاده از وسایل نقلیه عمومی، آلودگی و سایل پارک‌ها و محلات به ویروس، تبعیض جنسیتی، کمبود پارکینگ و ترافیک زیاد، کمبود و سایل نقلیه عمومی برای رفت و آمد شرایط را برای توسعه بهتر و راحت‌تر ورزش همگانی در دوران بحران فراهم کنند. همچنین با توجه

^۱ Keogh et al.

^۲ Wicker et al.

بررسی عوامل و موانع موثر بر توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا و ارائه راهکارهای مناسب در پسا کرونا

بیشتر به موانعی همچون امکاناتی و اقتصادی، زیرساختی و فرهنگی همچون نبودن اماکن ورزشی مناسب، کمبود و گرانی وسایل ورزشی، بالا بودن هزینه استفاده از اماکن ورزشی، عدم طراحی مناسب مسیرهای دوچرخه سواری و پیاده روی، تداخل فضاهای ورزشی با فضاهای عمومی و خانوادگی در پارکها و عدم طراحی مناسب مسیرهای دوچرخه سواری و پیاده روی، تداخل فضاهای ورزشی با فضاهای عمومی و خانوادگی در پارکها زمینه بیشتری را برای توسعه ورزش همگانی فراهم کنند. نتایج این بخش از پژوهش با یافته‌های تحقیق ژنگ و لی^۱ (۲۰۲۳)، پارنل و همکاران^۲ (۲۰۲۰)، تیمپکا^۳ (۲۰۲۰)، پیلا و همکاران^۴ (۲۰۲۰)، لریچ و والچاک^۵ (۲۰۱۴)، گراوند و همکاران (۱۴۰۲)، کشاورز و همکاران (۱۴۰۲)، شاهمنصوری و همکاران (۱۴۰۰)، کاشانی و همکاران (۱۴۰۰)، حسینی کریم آبادی و همکاران (۱۴۰۰)، مرادی (۱۴۰۰)، نخعی نیازی و همکاران (۱۳۹۸)، خالدی فرد و همکاران (۱۳۹۷)، وفایی مقدم و همکاران (۱۳۹۷)، آصفی و دستجردی (۱۳۹۵)، شهبازی و همکاران (۱۳۹۲) همسو بود.

در انتها ارائه راهکارهای لازم جهت توسعه ورزش همگانی در دوران پسا کرونا دارای اهمیت زیادی است. نتایج در این بخش نشان داد که می‌توان راهکارهای ساختاری و مدیریتی، اقتصادی، آموزشی، امکانات و زیرساخت‌ها، اطلاعاتی، فرهنگی و شناختی و ارزشی جهت توسعه ورزش همگانی در دوران پسا کرونا ارائه داد. در تفسیر این نتایج می‌توان گفت که با مشخص کردن مأموریت، چشم‌انداز و اهداف بلندمدت، افزایش اماکن ورزشی برای بانوان، ایجاد کمپ‌های ورزش همگانی محلی، شبکه‌سازی بین‌سازمانی برای فعال‌سازی فرایندهای توسعه ورزش همگانی و تدوین قوانین مشوق و لازم‌الاجرا برای ورزش همگانی و حمایت دولت از باشگاه‌ها و نیروی انسانی متضرر در شرایط کرونا می‌توان جهت تقویت ساختار و مدیریت توسعه ورزش همگانی در پسا کرونا اقدام کرد. همچنین می‌توان با فراهم کردن تسهیلات مالی و اعتباری کافی برای توسعه ورزش همگانی، پایین نگه داشتن هزینه‌های ورزش جهت ترغیب افراد به شرکت در ورزش همگانی، تسهیلات بانکی کم‌بهره برای باشگاه‌ها، مربیان و ورزشکاران متضرر از کرونا، توسعه تفکر بازگشت سرمایه مصرفی از طریق کسب سلامتی و اجرای برنامه‌های آموزشی و ترویجی مناسب ورزش همگانی، طراحی و اجرای نظام آموزشی مناسب ورزش همگانی، تربیت مدیران و مربیان متخصص ورزش همگانی، ارائه برنامه‌های نوآورانه جهت توسعه ورزش همگانی از لحاظ اقتصادی و فرهنگی در دوران پسا کرونا بهره برد. علاوه بر این موارد، ارائه راهکارهایی همچون طراحی و ساخت اماکن، تجهیزات و فضاهای مناسب ورزش همگانی در دوران پسا کرونا، طراحی و کاربرد سیستم‌های اطلاع‌رسانی مناسب در برگزاری و اجرای مسابقات ورزش همگانی، آگاه‌سازی مردم در مورد ورزش همگانی و فوائد شرکت در آن و تغییر باور و نگرش شهروندان نسبت به ورزش همگانی، آشنا کردن شهروندان با ماهیت ورزش همگانی جهت توسعه اسن ورزش در دوران پسا کرونا دارای اهمیت زیادی است. نتایج این بخش از پژوهش با یافته‌های تحقیق کاشانی و

¹ Zheng & Li

² Parnell et al.

³ Timpka

⁴ Pillay et al.

⁵ Leriche & Walczak

همکاران (۱۴۰۰)، شهبازی و همکاران (۱۳۹۲)، توسلی و همکاران^۱ (۲۰۲۲) و حمای و همکاران^۲ (۲۰۲۰) همسو بود.

بطور کلی می‌توان گفت که توجه به عوامل ساختاری و مدیریتی، مالی و اقتصادی، تفریحی و ورزشی، شناختی و ارزشی، خلاقیت و نوآوری، تسهیلات و خدمات‌رسانی، امکانات و تجهیزات، علمی و آموزشی و اطلاعاتی و رسانه‌ای می‌تواند جو محیطی سالم و ایمنی را برای افزایش مشارکت ورزشی افراد جامعه در دوران شیوع کرونا و پساکرونا ایجاد نماید. از طرفی مواردی که به عنوان موانع توسعه ورزش همگانی معرفی شدند زنجیروار بهم مرتبط هستند و در برنامه‌ریزی برای رفع این موانع باید به ماهیت و میزان اهمیت آن‌ها از دیدگاه مسئولان، اساتید و سایر نخبگان ورزش همگانی توجه نمود. هر یک از موانع شناسایی شده در این پژوهش، با اتخاذ تدابیر و راهکارهای مناسب قابل رفع هستند و در این پژوهش سعی شد به برخی راهکارهای مهم برای رفع این موانع جهت توسعه ورزش همگانی در دوران پساکرونا اشاره شود. بیان همه عوامل، موانع و راهکارها در این مقاله مقدور نمی‌باشد، بنابراین پیشنهاد می‌شود مسئولان و تمامی دست‌انداران ورزش همگانی با برگزاری جلسات و اتاق‌های فکر، عوامل مؤثر و موانع پیش روی ورزش همگانی را شناسایی کنند تا بتوانند از اثرات مخرب آن‌ها جلوگیری و راهکارهایی را برای برون‌رفت از این شرایط و بهتر شدن در دوران پسا کرونا اتخاذ نمایند.

منابع

- آصفی، احمدعلی و اسدی دستجردی، حسن. (۱۳۹۵). «بررسی موانع توسعه ورزش همگانی در دانشگاه‌های دولتی شهر تهران و ارائه راهکارهای کاربردی توسعه آن». مدیریت ورزشی. ۸(۸)، صص ۸۲۳-۸۴۴.
- ایمانی جاجرمی، حسین. (۱۳۹۹). «پیامدهای اجتماعی شیوع ویروس کرونا در جامعه ایران». ارزیابی تأثیرات اجتماعی. ۱(۲)، صص ۸۷-۱۰۳.
- بابایی، محمد؛ فتاحی مسرور، فروغ و شاکری، نادر. (۱۳۹۷). «شناسایی وضعیت موجود و موانع توسعه ورزش همگانی در کشور». فصل‌نامه علمی مطالعات راهبردی ورزش و جوانان. ۱۷(۴۱)، صص ۲۳۵-۲۴۷.
- روزبهنی، محبوبه؛ کامکاری، کتایون و میرزاپور، علی‌اکبر. (۱۳۹۳). «بررسی عوامل مؤثر بر مشارکت زنان سالمند در فعالیت‌های ورزشی تفریحی استان البرز». مطالعات مبانی مدیریت در ورزش. ۱(۲)، صص ۳۳-۴۲.
- زادمهر، رقیه و خدابخشی هفشجانی، نسرين. (۱۳۹۹). «بررسی عوامل فردی، اجتماعی، فرهنگی و مدیریتی مؤثر بر میزان مشارکت در ورزش‌های همگانی (مورد مطالعه: جوانان شهر خلخال)». فصل‌نامه مطالعات رهبری فرهنگی. ۲(۲)، صص ۸۸-۱۰۶.
- سالاری اسکر، مختار. (۱۳۹۴). «چالش‌ها و راهکارهای توسعه ورزش همگانی در شهرستان کهنوج». دومین همایش ملی چالش‌ها و راهکارهای توسعه، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کهنوج.
- شعبانی، عباس و خواجه، فرزاد. (۱۳۹۶). «اولویت‌بندی عوامل اثرگذار بر توسعه ورزش همگانی و فهرست کشور». مطالعات راهبردی ورزش و جوانان. ۱۶(۳۶)، صص ۵۷-۶۸.

¹ Toselli et al.

² Hammami et al.

بررسی عوامل و موانع موثر بر توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا و ارائه راهکارهای مناسب در پساکرونا

- شهبازی، مهدی؛ شعبانی مقدم، کیوان و صفاری، مرجان. (۱۳۹۲). «ورزش همگانی (ضرورت، موانع و راهکارها)». فصل‌نامه علمی مجلس و راهبرد. ۲۰(۷۶)، صص ۶۹-۹۷.
- شهریاری، ناصر؛ تابش، سعید و ذوالفقارزاده، محمدمهدی. (۱۴۰۲). «تدوین سناریوهای آینده مطلوب ورزش همگانی ایران». مدیریت ورزشی. ۱۵(۱)، صص ۱۹۳-۲۱۳.
- صنعتی‌زاده، ستاره؛ شائمی برزویی، علی و نیلی‌پور طباطبائی، سید علی‌اکبر. (۱۳۹۶). «ارائه الگوی تاثیر ساختار سازمانی بر عملکرد با نقش میانجی موفقیت در سازمان امور مالیاتی کشور». فصل‌نامه علمی- پژوهشی مدیریت استاندارد و کیفیت. ۷(۲۴)، صص ۱۲۵-۱۴۶.
- عاشقی، بهنام؛ نظریان، علی؛ اسکندری‌پور، مجتبی و منصوری، فرزاد. (۱۴۰۱). «شناسایی و رتبه‌بندی مؤلفه‌ها و عوامل مؤثر بر گرایش جامعه به ورزش همگانی از طریق رسانه‌ها». فصل‌نامه پژوهش‌های ارتباطی. ۲۹(۴)، صص ۱۳۵-۱۵۵.
- قره، محمدهلی؛ صفاری، مرجان و نیری، شهرزاد. (۱۳۹۵). «بازپردازی کارکردهای رسانه ملی جهت توسعه ورزش‌های تفریحی: ارائه راهبردها و راهکارها». دوفصل‌نامه پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی. ۶(۱۱)، صص ۶۳-۷۶.
- کاشانی، سعید؛ میرزآزاده، زهرا؛ سادات و دارابی، مسعود. (۱۴۰۰). «مروری بر وضعیت ورزش همگانی در دوران پاندمی کووید-۱۹». هفتمین همایش ملی دانشجویی علوم ورزشی. دانشگاه شهید بهشتی.
- کشاورز، لقمان. (۱۳۹۶). «تدوین مدل توسعه ورزش برای همه در فدراسیون‌های ورزشی فعال در ورزش قهرمانی». فصل‌نامه علمی مطالعات راهبردی ورزش و جوانان. ۷، صص ۱۲۹-۱۴۶.
- محسنی‌فر، علی؛ دوستی، مرتضی؛ حسینی‌نیا، سیدرضا و تابش، سعید. (۱۳۹۹). «تعویق مسابقات فوتبال در ایران به منظور کاهش انتقال ویروس کرونا از فرد به فرد». مجله طب نظامی. ۲۲(۲)، صص ۲۱۴-۲۱۵.
- منتظر حجت، امیرحسین و منصوری، بهزاد. (۱۳۹۴). «بررسی عوامل مؤثر بر مشارکت شهروندان اهواز در ورزش همگانی». فصل‌نامه دانش نظامی خوزستان. ۳(۱۴)، صص ۱۳-۴۲.
- مهدی‌زاده، رحیمه و اندام، رضا. (۱۳۹۳). «راهکارهای توسعه ورزش همگانی در دانشگاه‌های ایران». مطالعات مدیریت ورزشی. ۶(۲۲)، صص ۱۵-۳۸.
- مؤیدی‌جاهد، سید محمدعلی؛ فراهانی، ابوالفضل؛ قاسمی، حمید و حسینی، معصومه. (۱۴۰۳). «الگوی پارادایمی حکمرانی شبکه‌ای در ورزش همگانی ایران». پژوهش‌نامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی. ۲۰(۳۹)، صص ۳۹-۵۰.
- نعیمی‌کیا، ملیحه و غلامی، ایمن. (۱۳۹۹). «اثر فعالیت بدنی بر میزان فشار روانی ادراک‌شده در دوران قرنطینه خانگی ناشی از شیوع ویروس کرونا». دوماهنامه علمی پژوهشی طب توانبخشی. ۹(۳)، صص ۲۱۷-۲۲۴.
- نقوی، محبوبه. (۱۴۰۱). «بررسی رابطه فعالیت بدنی با بهزیستی روان‌شناختی زنان در دوران پساکرونا (مطالعه موردی: استان گلستان)». دو فصل‌نامه فیزیولوژی حرکت و تندرستی. ۲(۱)، صص ۷۶-۸۸.
- Cheval, B., Sivaramakrishnan, H., Maltagliati, S., Fessler, L., Forestier, C., Sarrazin, P., ... & Boisgontier, M. P. (2021). "Relationships between changes in self-reported physical activity, sedentary behaviour and health during the coronavirus (COVID-19) pandemic in France and Switzerland". Journal of sports sciences, 39(6), 699-704.
- Dallolio, L., Marini, S., Masini, A., Toselli, S., Stagni, R., Bisi, M. C., ... & Cecilian, A. (2022). "The impact of COVID-19 on physical activity behaviour in Italian primary school children: a comparison before and during pandemic considering gender differences". BMC Public Health, 22(1), 52.

- Di Stefano, V., Battaglia, G., Giustino, V., Gagliardo, A., D'Aleo, M., Giannini, O., ... & Brighina, F. (2021). "Significant reduction of physical activity in patients with neuromuscular disease during COVID-19 pandemic: the long-term consequences of quarantine". *Journal of neurology*, 268, 20-26.
- Eime, R., Harvey, J., & Charity, M. (2024). "Australian sport and physical activity behaviours pre, during and post-COVID-19". *BMC Public Health*, 24(1), 834.
- Elliott, S., Eime, R., Harvey, J., Charity, M., Drummond, M., Pankowiak, A., & Westerbeek, H. (2023). "The impact of COVID-19 restrictions on perceived health and wellbeing of young Australian sport and physical activity participants". *Youth & Society*, 55(7), 1327-1347.
- Forlenza, O. V., & Stella, F. (2020). "Impact of SARS-CoV-2 pandemic on mental health in the elderly: perspective from a psychogeriatric clinic at a tertiary hospital in São Paulo, Brazil". *International psychogeriatrics*, 32(10), 1147-1151.
- Fornili, M., Petri, D., Berrocal, C., Fiorentino, G., Ricceri, F., Macciotta, A., ... & Baglietto, L. (2021). "Psychological distress in the academic population and its association with socio-demographic and lifestyle characteristics during COVID-19 pandemic lockdown: Results from a large multicenter Italian study". *PLoS One*, 16(3), e0248370.
- Green, M (2006). "From 'Sport for All' to Not About 'Sport' at all?. Interrogating Sport Policy Interventions in the United Kingdom." *European Sport Management Quarterly*, 6(3), 217-238.
- Grubben, M., Wiertsema, S., Hoekman, R., & Kraaykamp, G. (2022). "Is working from home during COVID-19 associated with increased sports participation? Contexts of sports, sports location and socioeconomic inequality". *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(16), 10027.
- Hammami, A., Harrabi, B., Mohr, M., & Krustup, P. (2020). "Physical activity and coronavirus disease 2019 (COVID-19): specific recommendations for home-based physical training". *Managing Sport and Leisure*, 20, 1-6.
- Hedenborg, S., Fredman, P., Hansen, A. S., & Wolf-Watz, D. (2024). "Outdoorification of sports and recreation: a leisure transformation under the COVID-19 pandemic in Sweden". *Annals of Leisure Research*, 27(1), 36-54
- Hoekman, R., Grubben, M., & Kraaykamp, G. (2024). "Bouncing back or staying inactive? The social inequality in sport participation before, during and after the COVID-pandemic". *Leisure Studies*, 43(2), 342-351.
- Jungwirth, D., Angerer, M., & Haluza, D. (2022). "The Impact of COVID-19 on Physical Activity and Life Satisfaction of Golfers: A Cross-Sectional Study in German-Speaking Countries". *Frontiers in Sports and Active Living*, 4, 913244.
- Kemmelmeier, M., & Kühnen, U. (2012). *Culture as process: The dynamics of cultural stability and change*.
- Kim, D. K., Choi, C., & Park, S. U. (2023). *Relationship between sports policy, policy satisfaction, and participation intention during COVID-19 in Korea*. *Sage Open*, 13(4), 21582440231219537.
- LaForge-MacKenzie, K., Tombeau Cost, K., Tsujimoto, K. C., Crosbie, J., Charach, A., Anagnostou, E., ... & Korczak, D. J. (2022). "Participating in extracurricular activities and school sports during the COVID-19 pandemic: Associations with child and youth mental health". *Frontiers in Sports and Active Living*, 4, 936041.
- Lee, O., Park, S., Kim, Y., & So, W. Y. (2022). "Participation in sports activities before and after the outbreak of COVID-19: analysis of data from the 2020 Korea national sports participation survey". In *Healthcare* (Vol. 10, No. 1, p. 122). MDPI.
- Liu, J., Zhang, C. C., Zhang, S. Q., Wang, J. H., Xu, R. R., Yang, S. L., ... & Tang, X. D. (2023). "Clinical factors affecting platelet growth in the treatment of aplastic anemia by tonifying kidney and generating blood". *World Journal of Traditional Chinese Medicine*, 9(4), 438-446.
- McGuine, T., Biese, K., Hetzel, S., Schwarz, A., Reardon, C., Bell, D., ... & Watson, A. (2022). "A multi-year assessment of sport participation during the COVID-19 pandemic on the health of adolescent athletes". *Journal of Athletic Training*.
- Mutz, M., Müller, J., & Reimers, A. K. (2021). "Use of digital media for home-based sports activities during the COVID-19 pandemic: results from the German SPOVID survey". *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(9), 1-12.

بررسی عوامل و موانع موثر بر توسعه ورزش همگانی در دوران کرونا و ارائه راهکارهای مناسب در پساکرونا

- Nandakumar, M., Ingalhalli, V., & Devaki, K. K. (2020). **“What drives satisfaction and willingness to pay for sports facilities? Survey results of users of government sports facilities in India”**. GIS Business, 15(4), 512-530.
- Pascarella, G., Strumia, A., Piliego, C., Bruno, F., Del Buono, R., Costa, F., ... & Agrò, F. E. (2020). **“COVID-19 diagnosis and management: a comprehensive review”**. Journal of internal medicine, 288(2), 192-206.
- Pillay, L., van Rensburg, D. C. C. J., van Rensburg, A. J., Ramagole, D. A., Holtzhausen, L., Dijkstra, H. P., & Cronje, T. (2020). **“Nowhere to hide: The significant impact of coronavirus disease 2019 (COVID-19) measures on elite and semi-elite South African athletes”**. Journal of science and medicine in sport, 23(7), 670-679.
- Pranata, D. Y. (2020). **“Aktivitas olahraga masyarakat pada masa pandemi covid-19 berdasarkan usia”**. Altius: Jurnal Ilmu Olahraga Dan Kesehatan, 9(2), 32-38.
- Staley, K., Randle, E., Donaldson, A., Seal, E., Burnett, D., Thorn, L., ... & Nicholson, M. (2024). **“Returning to sport after a COVID-19 shutdown: Understanding the challenges facing community sport clubs”**. Managing Sport and Leisure, 29(1), 107-127.
- Sun, X., & Ding, IO. (2024). **“Analyzing the dilemma and countermeasures of Sino-Russian sports and cultural exchange and cooperation in the post-epidemic era”**. *Modern Humanities Success*, 5(252-259).
- Thibaut, E., Constandt, B., De Bosscher, V., Willem, A., Ricour, M., & Scheerder, J. (2023). **“Sports participation during a lockdown. How COVID-19 changed the sports frequency and motivation of participants in club, event, and online sports”**. In *Lockdown Leisure* (pp. 100-113). Routledge.
- Toselli, S., Bragonzoni, L., Grigoletto, A., Masini, A., Marini, S., Barone, G., ... & Dallolio, L. (2022). **“Effect of a park-based physical activity intervention on psychological wellbeing at the time of COVID-19”**. International Journal of Environmental Research and Public Health, 19(10), 6028.
- Watson, A., & Koontz, J. S. (2021). **“Youth sports in the wake of COVID-19: a call for change”**. British journal of sports medicine, 55(14), 764-764.

